

winnaar
Jonge Maaskantprijs 2015
Maarten Gielen,
ontwerperscollectief Rotor

bestuur
Stichting Rotterdam-Maaskant

Ahmed Aboutaleb, voorzitter

Astrid Sanson, secretaris

Hein van der Loo, penningmeester

Pi de Bruijn

Maarten Hajer

Bernard Hulsmann

Wies Sanders

Joost Schrijnen

Adriaan van der Staay

voorwoord

Op 13 november 2015 reikt de Stichting Rotterdam-Maaskant de Jonge Maaskantprijs uit aan Maarten Gielen, oprichter van het Brusselse ontwerperscollectief Rotor.

De Jonge Maaskantprijs is een aanmoedigingsprijs voor architecten onder de 36 jaar en wordt tweejaarlijks toegekend op voordracht van een onafhankelijke jury, zorgvuldig samengesteld door het bestuur. De jury bestond deze editie uit Kirsten Hannema, Aart Oxenaar en Ronald Rietveld.

In aanmerking voor de Jonge Maaskantprijs komen jonge architecten wiens werkzaamheden hebben geleid tot het ontwerp van een bouwkundig object of een stedenbouwkundig project en welke naar het oordeel van het bestuur bij uitstek geacht worden een bijdrage te hebben geleverd, te leveren of te zullen leveren aan de doelstellingen van de stichting: een continu en betekenisvol debat over architectuur, stedenbouw en landschapskunde én een meer bewuste beleving en versterking van de positie die de bebouwde omgeving en de landschappelijke inrichting innemen in het culturele en maatschappelijke leven.

Al op jonge leeftijd weet Maarten Gielen met zijn werkzaamheden relevante onderwerpen op krachtige wijze te agenderen en nieuwe denkbeelden te creëren. Hij draagt dit niet alleen uit middels zijn projecten, maar ook als visiting professor aan de Haute Ecole d'Art et Design in Genève.

De voordracht van Maarten Gielen / ontwerperscollectief Rotor is dan ook eensgezind gehonoreerd door het bestuur. In dit begeleidend juryrapport zet de jury haar motivatie voor Maarten Gielen op zorgvuldige wijze uiteen.

Ahmed Aboutaleb

voorzitter bestuur

Stichting Rotterdam-Maaskant

winnaar
Jonge Maaskantprijs 2015
Maarten Gielen,
ontwerperscollectief Rotor

JURY 2015 Kirsten Hannema, Aart Oxenaar, Ronald Rietveld

Maarten Gielen (1984), oprichter van het Brusselse ontwerperscollectief Rotor, is de winnaar van de Jonge Maaskantprijs 2015. De jury belooft hem met deze prijs vanwege de manier waarop zijn praktijk de thematiek van materiaalstromen in de architectuur onderzoekt en concreet weet te vertalen naar ontwerpen die niet alleen een poëtische kwaliteit bezitten, maar het publiek ook confronteren met relevante maatschappelijke vraagstukken.

Voorafgaand aan onze zoektocht naar geschikte kandidaten, hebben wij – in aanvulling op de criteria die in de statuten van de Maaskantstichting vastgelegd zijn – besproken wat voor ons van belang is bij het toekennen van deze prijs, op dit specifieke moment.

De economische crisis die met het omvallen van de Amerikaanse bank Lehman Brothers in 2008 insloeg, is voor de jonge generatie inmiddels een nieuwe realiteit – een dubbele realiteit. Enerzijds maakt de financiële situatie het moeilijk om opdrachten binnen te halen, en daarbij komt dat de overheid zich steeds verder terugtrekt als opdrachtgever. De bouwproductie stond de afgelopen jaren op een laag pitje; op een aantal vlakken zou je kunnen spreken van een zekere mate van stilstand.

Anderzijds liggen er grote ruimtelijke vraagstukken op tafel – klimaatverandering, voedselvoorziening, sociale ongelijkheid, bevolkingskrimp en leegstand. De vraag is op welke manier architecten kunnen bijdragen aan oplossingen voor deze maatschappelijke kwesties. Gebrek aan werk geeft dan ineens ruimte; voor bezinning, om te dromen en om de vraag te stellen: wat willen we nu? Zo bezien biedt de crisis ook een kans. Er lijkt een nieuwe energie losgemaakt onder architecten. Op kleine schaal wordt intensief geëxperimenteerd, met 3D-printtechnieken, virtual reality en open source design. Klassieke ontwerpprincipes worden door jonge ontwerpers herontdekt, ambachtelijke technieken geupdate naar het digitale tijdperk.

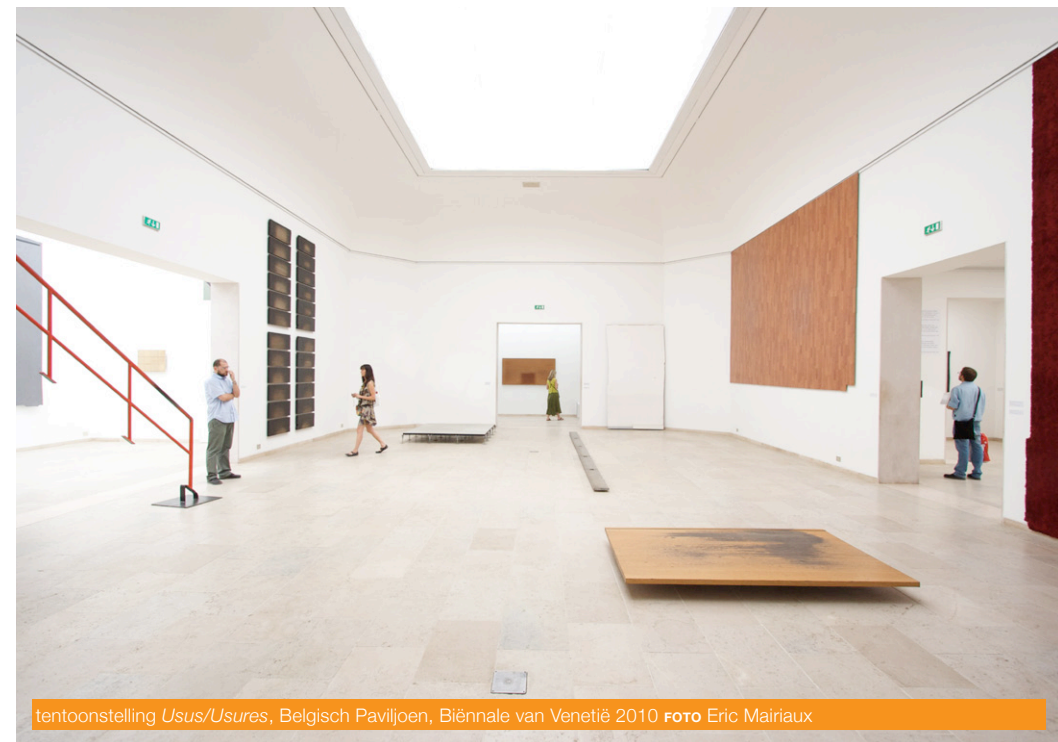
Tegen deze achtergrond hebben wij gezocht naar een kandidaat die een nieuwe rol kan innemen – of dat nu in het onderwijs is of als uitvoerend architect – en een agenda opstellen. Onze kandidaat moest een persoon zijn die in zijn manier van ontwerpen en presenteren zich onderscheidt, buiten de gebaande paden durft te gaan, de noodzaak van experiment – juist in dit tijdsgewricht – inziet, en dat experiment door weet te trekken naar de praktijk. We zochten naar architecten die stelling innemen vanuit een zeker kritisch optimisme, die op zoek zijn naar nieuwe wegen in een veranderde tijd. Personen die eigenzinnige denkbeelden weten te koppelen aan ontwerptalent en consistentie. Inhoudelijke en artistieke kwaliteit van een ontwerp of de ontwikkeling van wezenlijk nieuwe ruimtelijke denkmodellen (schetsen, ruimtelijke manifesten, gebouwde installaties) zijn voor ons bij deze specifieke prijs belangrijker geweest dan de procesmatige, organisatorische en praktische kant van een vak. Tot slot stelden we onszelf de vraag welke jonge ontwerpers zich kunnen meten met het internationale speelveld; wie heeft op het hoogste niveau gepresteerd? Op welke podia heeft hij of zij dat laten zien, en met welke middelen? Zo kwamen wij uit bij Rotor.

Het collectief Rotor, dat in 2005 opgericht is door Maarten Gielen, Tristan Boniver en Lionel Devlieger, en vandaag negen leden telt, wordt gedreven door een gemeenschappelijke fascinatie voor materiaalstromen. De groep houdt zich op praktisch niveau bezig met ontwerpprojecten, gebruik makend van afval uit de industrie en bouw. Daarnaast werkt Rotor aan theoretische studies, tentoonstellingen en publicaties, waarin zij de driehoeksverhouding tussen ontwerp, restmaterialen en grondstoffen onderzoeken.

Rotor heeft een pragmatische kijk op architectuur, die de ontwerpers weten te verenigen met een experimentele houding en artistiek talent.

Zo maakten ze voor de Biënnale van Venetië 2010 de veelbesproken tentoonstelling *Usus/Usures* in het Belgisch Paviljoen, waar ze het fenomeen slijtage, als een reactie op het gebruik van architectuur, aan de orde stelden. Voor PRADA maakte Rotor de installatie *EX Limbo*, waarin al het catwalkmateriaal dat ooit voor het modehuis geproduceerd werd, is 'opgeslagen' in de vorm van reusachtige sculpturen.

Ook de tentoonstelling *OMA/Progress* in The Barbican Londen is een staaltje van vernieuwend curatorschap. In plaats van de bekende hoogtepunten uit het OMA-oeuvre te tonen, keerde Rotor het archief van het bureau binnenstebuiten, zodat we OMA zelf leren kennen. Door bijvoorbeeld de filosofieën van het bureau uit elk decennium naast elkaar te plaatsen, krijg je inzicht in de wijze waarop OMA zichzelf naar buiten toe presenteert. Afval uit de prullenmanden werd getoond, opdat we inzicht krijgen in ontwerpprocessen inclusief de 'verworpen' ideeën die achter projecten schuil gaan.

tentoonstelling OMA Progress, The Barbican London foto Rotor

Voor de architectuurtriennale 2013 in Oslo, *Behind The Green Door*, stelden de architecten het (container)begrip duurzaamheid aan de kaak. Zeshonderd uiteenlopende, 'groen' gelabelde projecten werden - anders dan gebruikelijk - niet gepresenteerd als showcases maar als conversation pieces, waarbij de vraag zich opdroeg: waar begint en waar eindigt duurzaamheid?

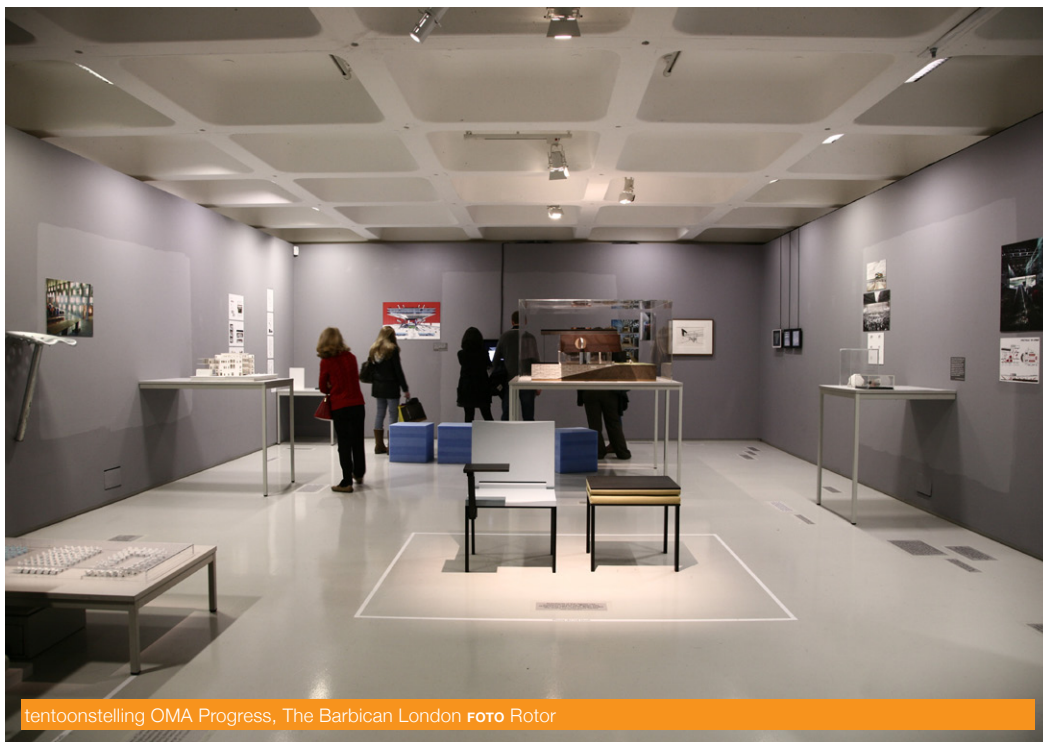
Naast tentoonstellingen realiseerde het collectief de afgelopen tien jaar verschillende installaties en bouwprojecten. Met gerecyclede bouwmaterialen, waaronder systeemplafonds, creëren de ontwerpers nieuwe ruimtes met een geheel eigen esthetiek. Ze laten het publiek daar onvermoede kwaliteiten en mogelijkheden zien van nauwelijks gewaardeerde materialen. Hun ontwerp voor het Mode- en Designcentrum in Brussel is momenteel in uitvoering. Sinds 2012 is Gielen visiting professor aan de Haute Ecole d'Art et Design in Genève.

Het werk dat Rotor maakt is volstrekt eigenzinnig, maar je kunt het ook in een traditie plaatsen. Het legt een verbinding met de informele beeldende kunst uit de jaren 60 en 70, begrippen als 'installatie' en 'happening'.

Hun tentoonstelling voor de Biënnale brengt het oeuvre van Gordon Mata Clark in herinnering, er is een verwantschap met kunstenaars als Reiner Rutherbeck en Barrie Le Va. Het project voor de Grindbakken in Gent roept associaties op met het werk van Rachel Whiteread. Maar er is ook een analogie met recent werk, zoals Theaster Gates' project voor Documenta 13, *Twelve Ballads For Huguenot House*. Op deze manier boort Rotor bestaande bronnen aan, waaruit de architectuur nieuwe inspiratie kan putten. Wij geloven dat dit verband relevant is, omdat de beeldende kunst zich bij uitstek leent om vragen te stellen, denkmodellen te ontwikkelen en verhalen te communiceren, zonder meteen al 'gehinderd' te worden door de functionaliteit van een architectonisch ontwerp.

Met hun krachtige ontwerpen laat Rotor zien dat in het bestaande veel van waarde te ontdekken valt; een nieuw vertrekpunt zou kunnen zijn voor de architectuur, die zich sinds de opkomst van het modernisme voortdurend op het 'nieuwe' en het vernieuwen heeft gericht. Zij zijn zeker niet de eerste die ons daarop wijzen; hergebruik is immers al jaren een hot item. Maar de ontwerpers slagen er wel in om ons met een nieuwe blik te laten kijken naar bestaande voorwerpen, structuren en gebouwen. Werken met afvalmaterialen is voor Rotor meer dan zomaar recyclen of een hippe vintage look creëren. Het werk van Rotor heeft altijd een formeel-esthetische grondslag en bewerkstelligt een zintuiglijke ervaring.

De tijdelijke installatie in de Grindbakken in Gent is hiervan een sprekend voorbeeld. Deze architectuur *as found*, zoals de Smithsons het noemden,

tentoonstelling OMA Progress, The Barbican London foto Rotor

laat ons de schoonheid zien van zaken die we normaal gesproken als lelijk of mislukt zouden bestempelen: graffiti, naden, verkleuringen, onkruid, verwerking. Door deze zaken te isoleren, vervormen of uit hun context te halen – de architecten voelen feilloos aan waar de ‘schoonheidsvlekjes’ zitten – weet Rotor de poëzie in het alledaagse bloot te leggen en het publiek te verleiden.

Deze poëzie laat zich niet altijd in de eerste aanblik vatten. Dit werk confronteert je niet alleen met mooie – of minder mooie – beelden, maar ook met het maakproces en onze beoordeling van de omgeving. Je moet moeite doen om het te begrijpen, nog eens en nog eens kijken; het geeft geen instant bevrediging. Maar is deze kritische houding niet wat nu nodig is in de architectuur?

Werkend vanuit hun centrale thema van de materiaalstromen slaagt Rotor erin om ons dingen die we als vanzelfsprekend beschouwen, vanuit een ander perspectief te laten bekijken. De ontwerpers zijn daarbij stellig, maar hun ontwerpen zijn niet zwaar op de hand. Die lichtheid beschouwen wij als een kwaliteit, omdat deze het werk voor een grote groep mensen toegankelijk maakt.

Met hun uitgevoerde projecten – installaties, verbouwingen, tentoonstellingen, publicaties – slaagt Rotor er niet alleen in om relevante onderwerpen te agenderen, maar ook om nieuwe werelden te creëren. Dat, in combinatie met de passie waardoor zij worden gedreven, stemt hoopvol voor de toekomst van de ontwerpende discipline.

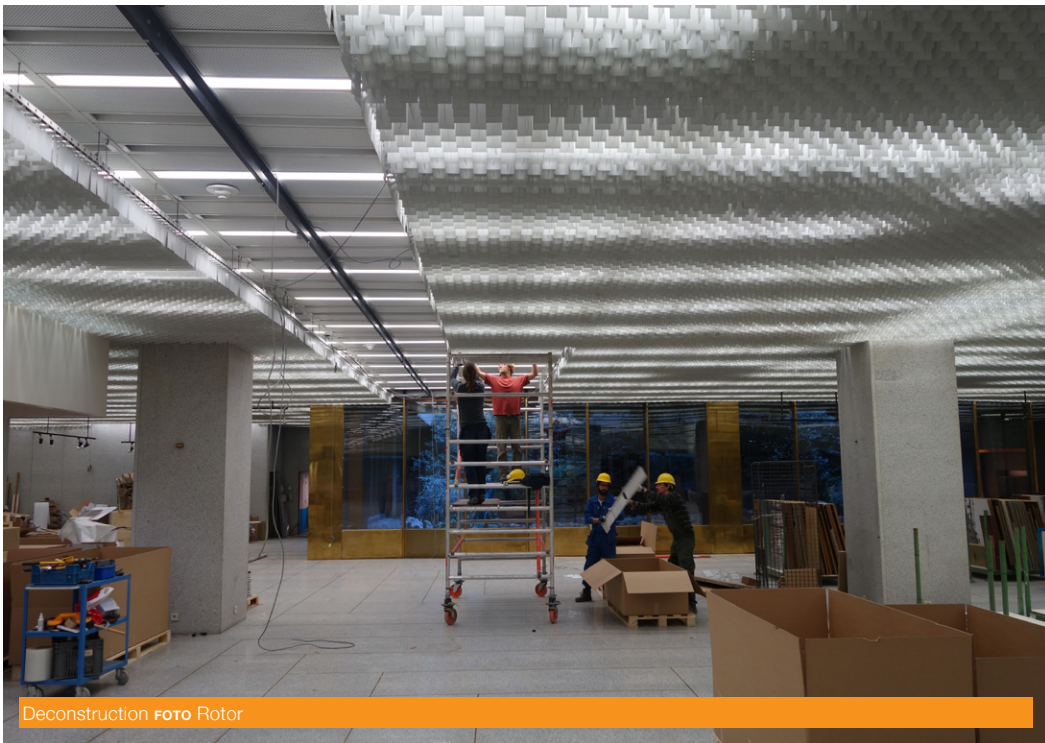
Kirsten Hannema
Aart Oxenaar
Ronald Rietveld

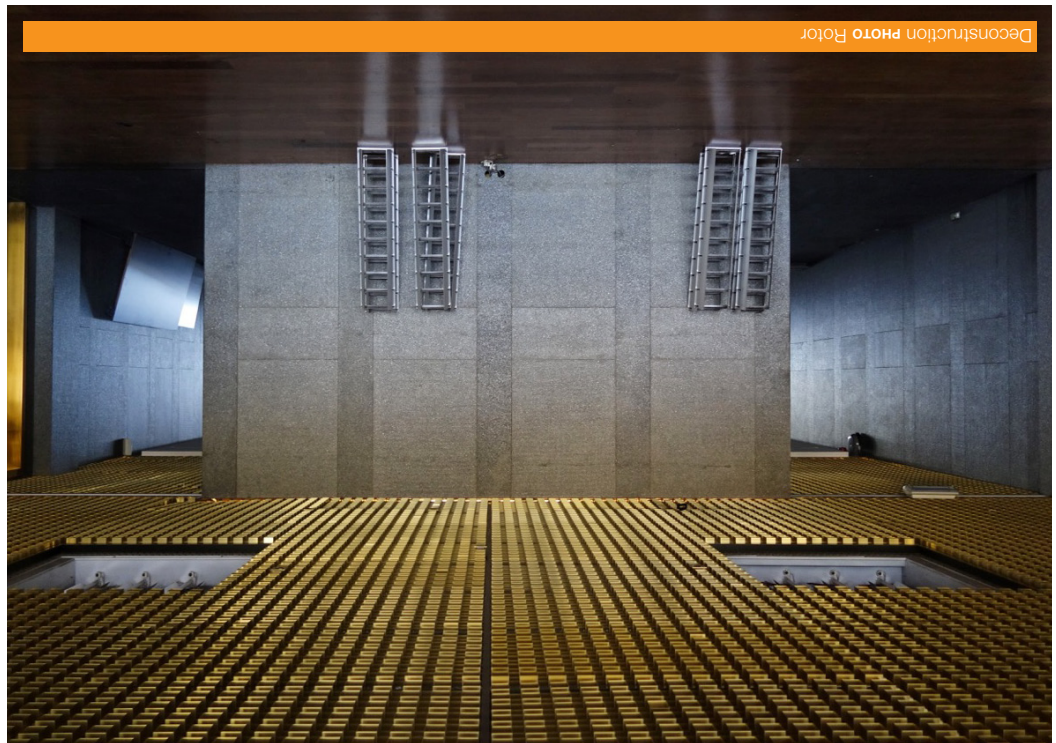
tentoonstelling Behind the Green Door, Architectuurtriënnale 2013, Oslo FOTO Marte Garmann

tentoonstelling Behind the Green Door, Architectuurtriënnale 2013, Oslo FOTO Olmo Peeters

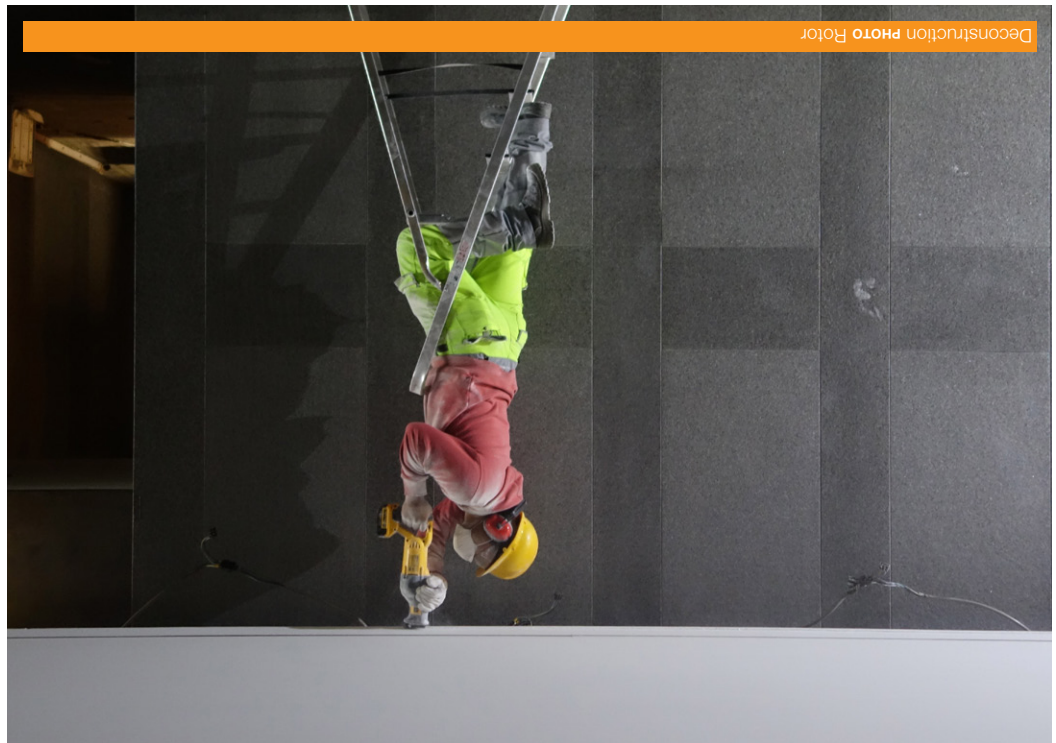
Deconstruction Foto Rotor

Deconstruction Foto Rotor

Deconstruction Foto Rotor

Deconstruction Foto Rotor

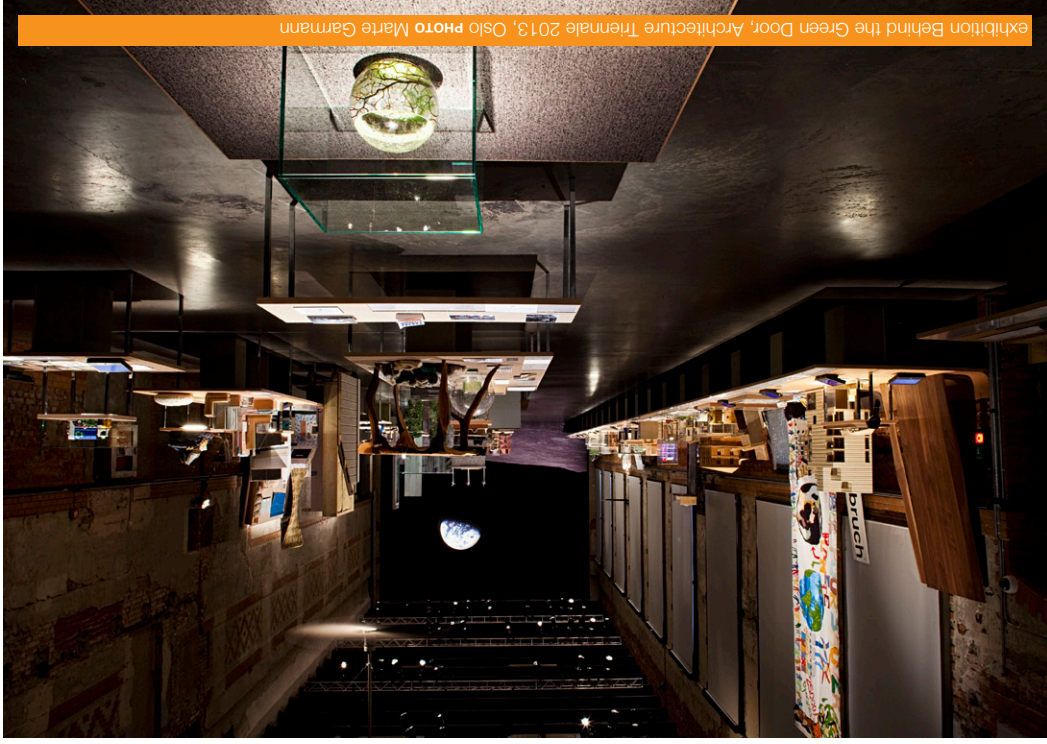
The temporary installation in the Grindbakken in Ghent is a prime example of this. This architecture as found (as the Smithsons described it) shows us the beauty in things that we would normally label 'ugly' or 'faded'. By isolating or redefining graffiti, seams, discolouration, weeds, weathering... or removing them from their context (the architects sense impeccably where the 'beauty' lies) Rotor unveils the poetry in the commonplace and seduces the public.

This poetry is not always immediately evident. We are confronted not only with pleasing – or less pleasing – images but also with development processes and our own judgement of the environment. We have to make an effort to understand it, looking again and again. There is no instant sense of gratification. But isn't this critical approach exactly what is needed today in architecture?

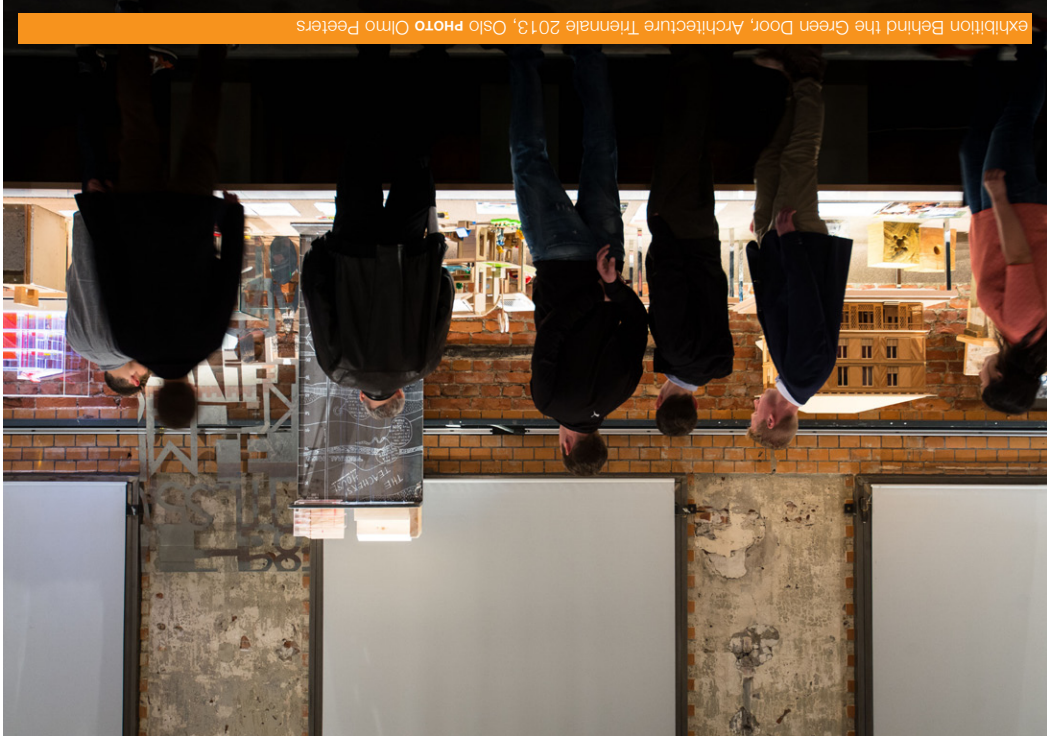
Working from their central theme – material flows – Rotor re-contextualises the things we take for granted and presents them from a fresh perspective. The designers are emphatic but their work is light, not cumbersome. We see this as an attribute because it makes the work accessible to a wide audience.

Though their projects – installations, renovation, exhibitions and publications – Rotor not only places deeply relevant issues on the agenda, they also create new worlds. This, in combination with the passion that drives them, spells a promising and hopeful future for the discipline.

Kirsten Hannema
Aart Oxenaar
Ronald Rietveld

exhibition Behind the Green Door, Architecture Triennale 2013, Oslo PHOTO Marte Garmann

exhibition Behind the Green Door, Architecture Triennale 2013, Oslo PHOTO Olmo Feeters

For the 2013 architecture triennial in Oslo, *Behind The Green Door*, Rotor challenged the catchall concept of sustainability. Flouting convention, they presented six hundred assorted 'green-labelled' projects not as showcases but as conversation pieces, which posed a crucial question: Where does sustainability begin and where does it end?

In addition to mounting exhibitions, the collective has realised various installations and building projects in the past ten years. Using recycled building materials, including suspended ceilings, the designers create new space with its own unique aesthetics and demonstrate the inexhaustible potential and qualities of largely written-off materials. Their design for the Mode and Design Centre in Brussels is currently under development. Since 2012, Gielen has been a visiting professor at the Haute Ecole d'Art et Design in Geneva.

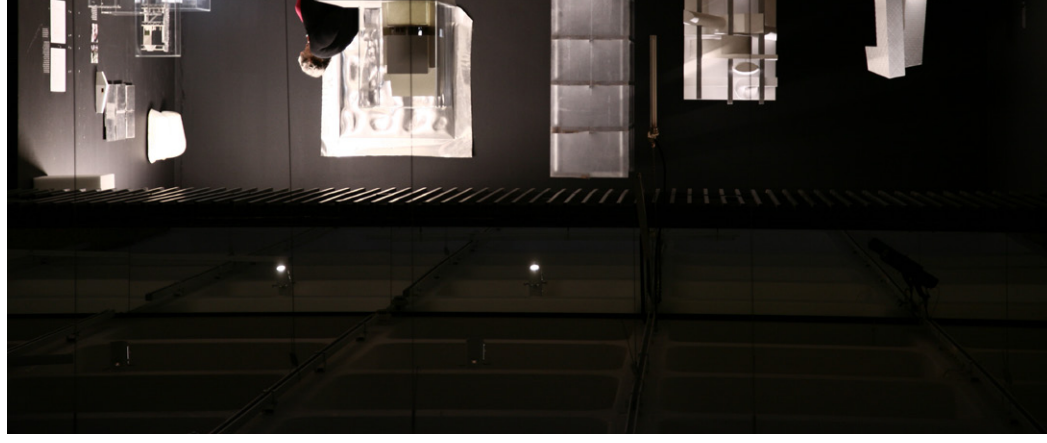
Though the work produced by Rotor is entirely original, it can still be placed in a tradition. It establishes a connection with the informal visual arts of the 1960s and 1970s, with concepts such as 'installation' and 'happening';

Their exhibition for the Biennial recalls the oeuvre of Gordon Matta Clark and displays an affinity with artists such as Reinier Rutherbeek and Barrie Le Va. The project for the Grindbakken in Ghent conjures up associations of the work of Rachel Whiteread, but an analogy can also be drawn with recent works, most notably, *Twelve Ballads for Huguenot House*, Theater Gates' project for Documenta 13. Hence, Rotor also taps into existing sources from which architecture can draw new inspiration. We believe this connection to be relevant since the visual arts lend themselves excellently as media for posing questions, developing paradigms and communicating stories without being 'hampered' at one and the same time by the functionality of an architectural design.

Rotor shows with their powerful designs that existing phenomena and materials are a rich source of inspiration and could therefore offer a new starting point for architecture, which has focused continuously on the 'new' and the 'innovative' since the emergence of Modernism. They are definitely not the first to remind us of this; re-use has been a hot item for years. But they do made us look at the objects, structures and buildings around us through different eyes. Working with waste materials means much more to Rotor than recycling or creating a hippy vintage look. Rotor's work has always been built on formal-aesthetic foundations and created a sensory experience.

exhibition OMA Progress, The Barbican London PHOTO Rotor

exhibition OMA Progress, The Barbican London PHOTO Rotor

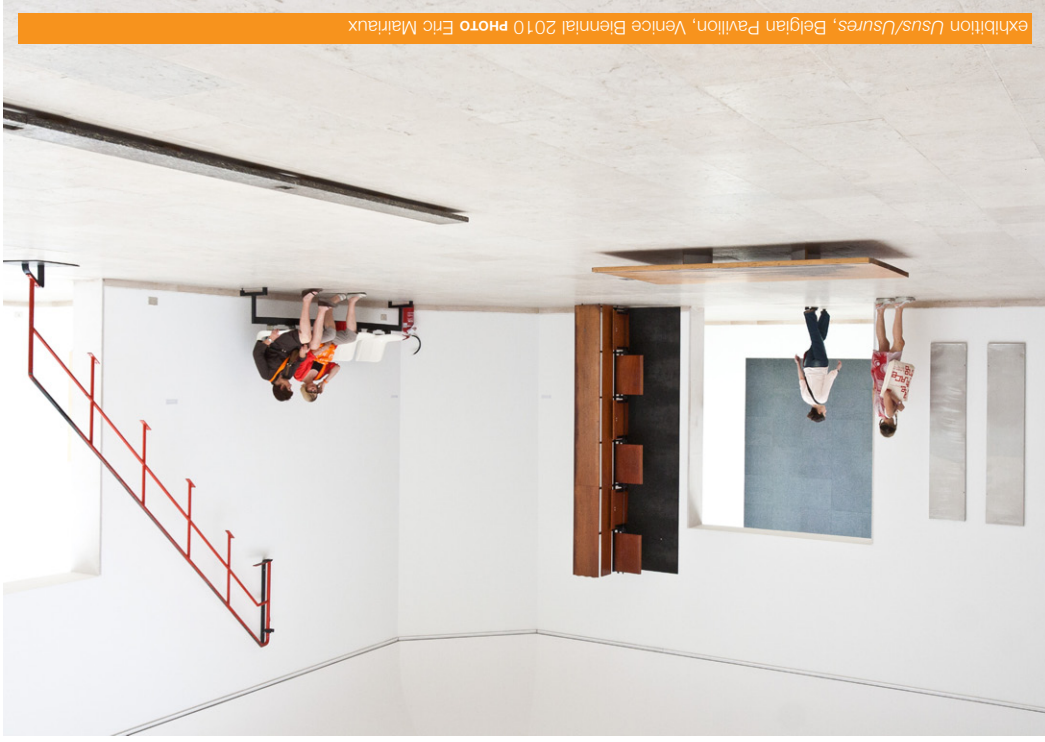
It was against this background that we sought candidates who were able to assume a new role – as teachers or practising architects – and draw up an agenda. Our candidates had to stand out from the rest in their conceptualisation of design and the way they presented themselves. They had to be people who were not afraid to venture from well-trodden paths, who understood the need for experiment – especially now – and who could translate that experiment into everyday practice. We were looking for architects with a standpoint inspired by a sense of critical optimism, who were searching for new pathways in a time of dynamic change, and who could connect original, out-of-the-ordinary ideas with design talent and consistency. In our eyes, the intrinsic and artistic quality of a design or the development of new spatial precedents and concepts (sketches, spatial manifestations, built installations) were more important to this specific award than the procedural, organisational and practical aspects of the discipline. Finally, we asked ourselves which young designers could compete on the international playing field. Who was delivering a top-level performance? On which platforms had he or she shown this? And with which resources? That is how we selected Rotor.

Rotor, a collective founded in 2005 by Maarten Gieken, Tristan Boniver and Lionel DeViegeer, and currently with nine members, is driven by a shared fascination for material flows. At a practical level Rotor works on design projects that use industrial and construction waste. It also contributes to theoretical studies, exhibitions and publications which explore the triangular relationship between design, waste and raw materials.

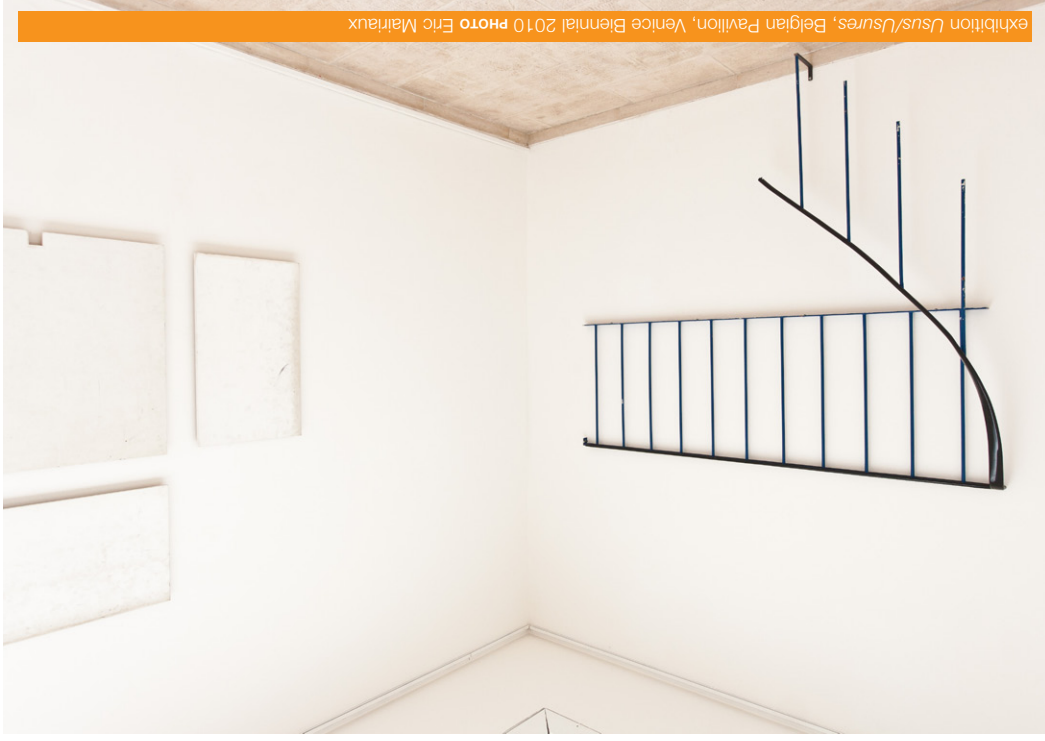
Rotor has a pragmatic vision of architecture, which unites designers with an experimental approach and artistic talent.

During the 2010 Venice Biennial they mounted the much-discussed 'Usus/Usures' exhibition in the Belgian Pavilion, which explored the phenomenon of wear and tear as a response to the use of architecture. For PRADA, Rotor created the 'EX Limbo' installation in which all the catwalk material ever produced for the fashion house was 'stored' in the form of giant sculptures.

The *OMA/Progress* exhibition at the London Barbican is yet another example of innovative curatorship. Instead of showcasing well-known highlights from the OMA oeuvre, Rotor scoured the office archives for exhibits that would enable the audience to become personally acquainted with OMA. They lined up the philosophies from each decade to show how OMA presented itself to the public. Rubbish salvaged from waste containers – complete with 'binned' project concepts that had never before seen the light of day – was put on display to provide insight into the design processes.

exhibition *Usus/Usures*, Belgian Pavilion, Venice Biennial 2010 PHOTO Eric Mairiaux

exhibition *Usus/Usures*, Belgian Pavilion, Venice Biennial 2010 PHOTO Eric Mairiaux

winner

Maaskant Prize for
Young Architects 2015

Maarten Gielen,
ontworperscollectief Rotor

JURY 2015 Kirsten Hannema, Aart Oxaenaar, Ronald Rietveld

Maarten Gielen (1984), founder of the Brussels design collective Rotor, has been awarded the Maaskant Prize for Young Architects 2015 in recognition of the way he explores the theme of material flows, translating it into concrete designs that convey a poetic message and, at the same time, confront the public with crucial social issues.

Before embarking on our quest for suitable candidates we, the jury, discussed the qualities we were seeking in a winner at this specific time, besides an ability to meet the criteria set by the Maaskant Foundation.

The economic crisis, which was sparked by the collapse of the US bank Lehman Brothers in 2008, is a new reality for the younger generation. With two sides: on the one hand, the financial climate is making it difficult to win commissions; on the other, the government is withdrawing more into the background as a client. There has been very little activity in the construction industry in recent years; with some sectors almost grinding to a halt. At the same time, we are being challenged by momentous environmental, spatial and societal issues, such as climate change, food shortages, social inequality, shrinking populations, and vacant real estate. How can architects help to solve these global problems?

Job shortages unexpectedly create space; to reflect, to dream, and to ask ourselves: Where do we go from here? Viewed in this light, we could say that the crisis is opening up opportunities – unleashing new energy and impetus among architects. Experiments are being conducted intensively on a small scale with 3D-print technology, virtual reality and open source design. Young designers are rediscovering classical design principles and reworking artisanal techniques in tune with the pace and rhythm of the digital era.

board
Rotterdam-Maaskant foundation
Ahmed Aboutaleb, chairman
Astrid Sanson, registrar
Hein van der Loo, treasurer
Pi de Bruijn
Maarten Hajer
Bernard Hulsman
Wies Sanders
Joost Schrijnen
Adraan van der Staay

preface

On 13 November 2015 the Rotterdam-Maaskant Foundation will award the Maaskant Prize for Young Architects to Maarten Gielen, founder of the Brussels design collective Rotor.

The aim of the Maaskant Prize for Young Architects is to encourage upcoming architects under the age of 36. It is awarded biennially upon the recommendation of an independent jury, carefully selected by the Foundation Board. The jury members this time around were Kirsten Hannema, Aart Oxenaar and Ronald Rietveld.

The candidates for the prize are young architects whose work has led to the design of an architectural or urban planning project which, in the considered opinion of the jury, has made, or will make an invaluable contribution to the mission of the Foundation: to promote an ongoing, vibrant and meaningful debate about architecture, urban planning and landscape science and to strengthen public awareness and experience of the role played by the built environment and landscape design in cultural and social life.

At a young age Maarten Gielen was already using his work to place key issues firmly on the public agenda as well as creating new concepts and ideas. This drive and commitment is expressed not only through his projects but also through his teaching activities as a visiting professor at the Haute Ecole d'Art et Design in Geneva.

The nomination of Maarten Gielen from Rotor design collective was unanimously honoured by the Board. The accompanying report contains a detailed explanation of the jury's reasons for selecting Maarten Gielen.

Ahmed Aboutaleb

Chairman of the Board
Rotterdam-Maaskant Foundation

winner

Maaskant Prize for
Young Architects 2015

Maarten Gielen,
ontwerperscollectief Rotor

